

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____
На № НД/160-1814 від 15.05.2019

**Народному депутату України
Бойку Ю. А.**

Про соціальне забезпечення

Шановний Юрію Анатолійовичу!

Міністерство соціальної політики разом із Міністерством охорони здоров'я та Київською обласною державною адміністрацією на виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В. Б. від 28.05.2019 № 17591/1/1-19 розглянуло Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 17.05.2019, стосовно соціального забезпечення як особи, постраждалої внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесеної до категорії 1, та повідомляє.

Законом України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” від 28.02.1991 № 796-ХІІ (далі – Закон № 796) передбачено компенсаційні виплати, доплати, види допомоги та пільги, які надаються усім громадянам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи (далі – постраждалі громадяни), відповідно до визначених категорій.

Щодо медичного забезпечення

Законом України „Про Державний бюджет України на 2019 рік” у складі видатків за бюджетною програмою КПКВК 2311410 „Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам” (далі – КПКВК 2311410) передбачено обсяг цільових коштів для придбання лікарських засобів, виробів медичного призначення, лабораторних реактивів для стаціонарних спеціалізованих закладів охорони здоров'я, що надають медичну допомогу постраждалим громадянам, у тому числі для лікування онкологічних захворювань, у розмірі 42,4 млн гривень.

Питання безоплатного лікування постраждалих громадян урегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 17.08.1998 № 1303 „Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань” (зі змінами та доповненнями).

Цією постановою Кабінету Міністрів України визначено перелік груп населення (до якого входять, зокрема, постраждалі громадяни), у разі

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
11436/0/2-19/29 від 14.06.2019

Верховної Ради України

20.06.2019 14:01
115384

амбулаторного лікування яких лікарські засоби, зареєстровані в Україні в установленому законом порядку та включені до галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я, за рецептами лікарів відпускаються безоплатно або на пільгових умовах.

Крім того, пільгове забезпечення постраждалих громадян у разі амбулаторного лікування лікарськими засобами за рецептами лікарів фінансується за кошти місцевих бюджетів.

Також потрібно зауважити, що під час формування показників Державного бюджету України видатки на охорону здоров'я, зокрема, для Міністерства охорони здоров'я та Національної академії медичних наук України, передбачаються виходячи з наявних фінансових ресурсів дохідної частини бюджету.

До бюджетного запиту на 2019 рік МОЗ було включено додаткові видатки на КПКВК 2311410 з урахуванням пропозицій структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних і Київської міської державних адміністрацій. У Законі України „Про Державний бюджет України на 2019 рік” ці пропозиції не враховано.

Водночас зазначаємо, що, за інформацією Департаменту соціального захисту населення Київської обласної державної адміністрації (далі – Департамент), у комунальному закладі Київської обласної ради „Київська обласна лікарня № 2” лікування пацієнтів із числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, потерпілих внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС (категорій 1, 2 та 3), осіб з інвалідністю та учасників бойових дій, почесних донорів проводиться за бюджетні кошти із використанням наявних у закладі лікарських препаратів, придбаних у межах асигнувань.

Із 07.08.2018 харчування пацієнтів у цьому закладі забезпечується відповідно до вимог наказу МОЗ від 29.10.2013 № 931 „Про удосконалення організації лікувального харчування та роботи дієтологічної системи в Україні”.

Згідно з цим наказом було змінено норми харчування на одного хворого (в грамах) на день залежно від його харчового статусу (індексу маси тіла). Інформацію про це розміщено на інформаційних стендах у приміщеннях, де хворі приймають їжу.

Щодо санаторно-курортного лікування

Організація санаторно-курортного лікування постраждалих громадян, віднесених до категорії 1, забезпечується відповідно до Порядку надання щорічної грошової допомоги для компенсації вартості путівок санаторно-курортним закладам та закладам відпочинку, здійснення доплат за рахунок власних коштів, виплати грошової компенсації громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2016 № 854 „Деякі питання санаторно-курортного лікування та відпочинку громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” (зі змінами) (далі – Порядок № 854) в межах бюджетних призначень за програмою КПКВК 2501200 „Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” (далі – КПКВК 2501200).

Згідно з Порядком № 854 облік постраждалих громадян, віднесених до категорії 1, які мають право на забезпечення путівками шляхом надання грошової допомоги або виявили бажання отримати грошову компенсацію замість санаторно-курортного лікування, проводять структурні підрозділи з питань

соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах у разі утворення (крім м. Києва) рад (далі – органи соціального захисту населення) за місцем проживання таких громадян.

Згідно з пунктом 5 Порядку № 854 забезпечення постраждалих громадян, віднесених до категорії 1, послугами із санаторно-курортного лікування проводиться в межах виділених коштів пропорційно кількості таких громадян, які перебувають на обліку для отримання такого лікування.

Законом України „Про Державний бюджет України на 2019 рік” Мінсоцполітики на реалізацію КПКВК 2501200 затверджено видатки в сумі 1,98 млрд грн, що становить 41,3 % від загальної потреби. Так, в межах зазначеної програми за напрямом „Оплата санаторно-курортного лікування громадян, віднесених до категорії 1, та дітей з інвалідністю, інвалідність яких пов’язана з Чорнобильською катастрофою” передбачено 184,7 млн гривень.

У межах зазначених видатків і встановлених Урядом граничних розмірів грошової допомоги для компенсації вартості путівок санаторно-курортним закладам згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 16.01.2019 № 22 „Про встановлення розміру грошової допомоги для компенсації вартості путівок санаторно-курортним закладам і закладам оздоровлення та відпочинку у 2019 році” у поточному році можна оздоровити 22 855 постраждалих громадян категорії 1 (63,7 % від потреби), 835 дітей з інвалідністю, інвалідність яких пов’язана з Чорнобильською катастрофою, у супроводі одного з батьків (100 % від потреби) та виплатити грошову компенсацію замість путівки 9 430 постраждалим громадянам (100 % від потреби).

На сьогодні потреба постраждалих громадян, віднесених до категорії 1, в санаторно-курортному лікуванні перевищує можливості виділення коштів з державного бюджету на їх оздоровлення. У зв’язку з цим утворилася черговість серед громадян зазначеної категорії, яку органи соціального захисту населення не мають права змінювати, оскільки це призведе до порушення прав інших громадян.

Також Порядком № 854 передбачено ведення окремого обліку постраждалих громадян, які виявили бажання отримати грошову компенсацію замість санаторно-курортної путівки, та порядок виплати такої компенсації.

При цьому треба зауважити, що Порядком № 854 не передбачено виплату компенсації за невикористану путівку чи за самостійне санаторно-курортне лікування.

Тобто за бажанням постраждалого громадянина, віднесеного до категорії 1, у разі відмови від санаторно-курортного лікування йому виплачується грошова компенсація у розмірі середньої вартості путівки в Україні, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Так, на виконання норм Закону № 796 та Порядку № 854 було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 838 „Про розмір середньої вартості путівки для виплати грошової компенсації замість путівки громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, згідно з якою середня вартість путівки для виплати грошової компенсації замість путівки постраждалим громадянам визначається щороку з розрахунку 35 відсотків розміру одного прожиткового мінімуму, встановленого законом на 1 січня відповідного року, для

осіб, які втратили працездатність (із заокругленням до однієї гривні). Обмеженість бюджетних коштів не дає змоги брати до розрахунку фактичну ринкову вартість путівки.

У 2019 році розмір компенсації становить 524 грн (35 % від розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, встановленого на 01.01.2019).

Щодо щорічної допомоги на оздоровлення

Статтею 48 Закону № 796 визначено, що постраждалим громадянам виплачується щорічна допомога на оздоровлення у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 № 760 (зі змінами) затверджено Порядок виплати одноразової компенсації за шкоду, заподіяну внаслідок Чорнобильської катастрофи, інших ядерних аварій, ядерних випробувань, військових навчань із застосуванням ядерної зброї, та щорічної допомоги на оздоровлення деяким категоріям громадян (далі – Порядок № 760).

Щорічна допомога на оздоровлення виплачується за рахунок коштів, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік за КПКВК 2501200.

Відповідно до пункту 10 Порядку № 760 щорічна допомога на оздоровлення виплачується в розмірах, установлених постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2005 № 562 „Про щорічну допомогу на оздоровлення громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, зокрема особам з інвалідністю III групи – 90 гривень.

Щодо безоплатного проїзду

Законами України передбачено право окремих категорій громадян на пільговий проїзд. Зокрема, згідно із Законом № 796 постраждалі громадяни, віднесені до категорії 1, мають право на безоплатне користування всіма видами міського та приміського транспорту (крім таксі) на території України за наявності посвідчення встановленого зразка, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду – також електронного квитка, який видається на безоплатній основі, а також на безоплатний проїзд один раз на рік до будь-якого населеного пункту України і назад автомобільним, або повітряним, або залізничним, або водним транспортом.

Із 01.01.2017 відповідно до прийнятих Верховною Радою України змін до Бюджетного кодексу України видатки на відшкодування витрат за пільговий проїзд громадян окремих категорій віднесено до визначених статтею 91 цього Кодексу видатків місцевих бюджетів.

У ході реформи міжбюджетних відносин, реалізацію якої розпочато у 2015 році, розширилися можливості для розвитку місцевих бюджетів на засадах повної бюджетної самостійності, що передбачає також підвищення ролі та відповідальності місцевих органів влади за ефективне управління ресурсами місцевих бюджетів.

В умовах децентралізації влади та розширення повноважень органів місцевого самоврядування місцеві органи виконавчої влади, які володіють ситуацією на місцях та можуть оперативно впливати на її зміну, мають можливість

самостійно визначати обсяг пільгових послуг і забезпечувати контроль за ефективним використанням бюджетних коштів.

Порядком надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських, приміських та міжміських маршрутах, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14.03.2018 № 197 (далі – Порядок № 197), передбачено, що розмір щомісячної готівкової виплати затверджується обласними, Київською міською державними адміністраціями та визначається шляхом множення середньої вартості проїзду у міському комунальному транспорті в області (м. Києві) на 30 поїздок.

Згідно з Порядком № 197 пільги у готівковій формі з оплати проїзду всіма видами транспорту загального користування на міських, приміських та міжміських маршрутах надаються у разі прийняття органами місцевого самоврядування рішення про надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських, приміських та міжміських маршрутах за рахунок відповідних місцевих бюджетів.

У разі неприйняття органом місцевого самоврядування такого рішення відповідні пільги надаються у безготівковій формі.

Таким чином, питання забезпечення безоплатного проїзду окремих категорій громадян у громадському транспорті має розглядатися відповідними місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування виходячи із коштів, виділених на цю мету з відповідних місцевих бюджетів.

Щодо підвищення розмірів компенсаційних виплат

З метою передбачення фінансування видатків на виконання програм, пов'язаних із соціальним захистом постраждалих громадян, на рівні, необхідному для своєчасного проведення виплат, та підвищення соціальних гарантій, Мінсоцполітики щороку надає Мінфіну пропозиції щодо збільшення видатків за КПКВК 2501200.

Законом України „Про Державний бюджет України на 2018 рік” за КПКВК 2501200 було передбачено видатки в загальному обсязі 1 919,66 млн грн, як і в 2016-му та 2017 роках.

Законом України „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2018 рік” від 06.12.2018 № 2648-VIII було передбачено збільшення видатків за КПКВК 2501200 на 227,4 млн гривень.

Законом України „Про Державний бюджет України на 2019 рік” видатки за КПКВК 2501200 передбачено в обсязі 1 980,9 млн гривень.

Мінсоцполітики разом із Мінфіном постійно опрацьовує питання збільшення видатків за КПКВК 2501200. Так, листом від 13.02.2019 № 3041/0/2-19 Мінсоцполітики зверталось до Мінфіну щодо віднайдення можливості при внесенні змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2019 рік” збільшити обсяг видатків за КПКВК 2501200 на 581,3 млн гривень.

Із урахуванням викладеного потрібно зауважити, що підвищення розмірів компенсаційних виплат постраждалим громадянам буде можливе за умови суттєвого збільшення фінансування за КПКВК 2501200.

Водночас інформуємо, що Законом України „Про місцеве самоврядування в Україні” органам місцевого самоврядування надано право встановлювати за рахунок власних коштів і благодійних надходжень додаткові до передбачених

законодавством гарантії щодо соціального захисту населення.

Щодо соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами

Постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 409 „Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування” (далі – Постанова № 409) затверджено соціальні нормативи користування житлово-комунальними послугами для надання пільг і житлових субсидій (далі – соціальні нормативи), зокрема, для користування послугами з централізованого постачання холодної води – 4 куб. м на одну особу на місяць за відсутності централізованого постачання гарячої води.

За роз’ясненням Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, яке є розробником Постанови № 409, соціальні нормативи розроблено на підставі аналізу фактичного споживання комунальних послуг.

Водночас у регіонах для нарахування плати за спожиті послуги з централізованого водопостачання і водовідведення в разі відсутності засобів обліку застосовуються норми, затверджені органами місцевого самоврядування.

У разі встановлення органами місцевого самоврядування норм споживання води, що є більшими за соціальні нормативи, для нарахування плати за послуги з централізованого водопостачання за відсутності засобів обліку застосовується норма споживання води, затверджена органами місцевого самоврядування, а для призначення пільг і субсидій – соціальні нормативи.

Щодо пенсійного забезпечення

Відповідно до статті 54 Закону № 796 пенсії по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, та пенсії у зв’язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи можуть призначатися за бажанням громадянина із заробітної плати, одержаної за роботу в зоні відчуження у 1986–1990 роках, у розмірі відшкодування фактичних збитків, який визначається згідно із законодавством.

Умови, порядок призначення та мінімальні розміри цих пенсій визначаються актами Кабінету Міністрів України з відповідних питань.

Порядком обчислення пенсій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1210 „Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” (зі змінами) (далі – Порядок № 1210), визначено механізм обчислення пенсій по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсій у зв’язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи відповідно до статей 54, 57 та 59 Закону № 796, а також розміри пенсій, меншими від яких не можуть бути пенсії по інвалідності внаслідок Чорнобильської катастрофи осіб, віднесених до категорії 1 (як учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, так і потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи).

Зокрема, учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, які є особами з інвалідністю внаслідок Чорнобильської катастрофи, встановлюється щомісячна державна адресна допомога до пенсії у відповідній сумі, якщо розмір

пенсійної виплати (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги, сум індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім пенсії за особливі заслуги перед Україною) не досягає, зокрема, за I, II та III групами інвалідності, відповідно, 285 %, 255 % та 225 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Ці розміри визначено на рівні мінімальних пенсій, установлених особам з інвалідністю внаслідок війни.

При цьому постраждалим громадянам пенсія обчислюється за їхнім вибором за нормами Закону № 796 або Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 09.07.2003 № 1058-IV (далі – Закон № 1058).

З метою поліпшення пенсійного забезпечення всіх категорій пенсіонерів і зменшення диспропорцій у розмірах пенсійних виплат особам, які вийшли на пенсію в різні роки, прийнято Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій” від 03.10.2017 № 2148 (далі – Закон № 2148).

Згідно із Законом № 2148 органами Пенсійного фонду України з 01.10.2017 проведено осучаснення пенсій виходячи з показника середньої заробітної плати, який використовувався для призначення пенсій відповідно до Закону № 1058 у 2017 році.

Із 01.10.2017 при призначенні та перерахунку пенсій, надбавок, підвищень, інших пенсійних виплат, визначених законодавством, використовувався розмір прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, установлений на 01.12.2017 Законом України „Про Державний бюджет України на 2017 рік”, збільшений на 79 грн, тобто 1 452,00 гривні. Із 01.12.2018 органами Пенсійного фонду України проведено перерахунок таких виплат з урахуванням прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, в розмірі 1 497, 00 грн, встановленого на 01.12.2018 Законом України „Про Державний бюджет України на 2018 рік”.

Законом України „Про Державний бюджет України на 2019 рік” передбачено, що розмір прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, з 01.07.2019 становитиме 1 564,00 грн, з 01.12.2019 – 1 638,00 гривень.

З урахуванням нового розміру прожиткового мінімуму буде перераховано пенсії та доплати (надбавки, підвищення, допомога), розміри яких визначаються залежно від розміру прожиткового мінімуму.

отримує пенсію як особа з інвалідністю III групи, захворювання якої пов’язано з виконанням робіт з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, призначену за нормами Закону № 796, в розмірі, визначеному Порядком № 1210.

До пенсії встановлено передбачені законодавством доплати та підвищення, право на які підтверджено документами, наявними у її пенсійній справі.

Порушень чинного законодавства при обчисленні пенсії не встановлено.

За інформацією Департаменту, зареєстровано в Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають право на пільги, як особу, постраждалу внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесену до категорії 1. Також вона перебуває на обліку в управлінні соціального захисту населення Києво-Святошинської районної державної адміністрації та відповідно до встановленого статусу отримує компенсації та пільги, передбачені статтею 20

Закону № 796, зокрема, грошову компенсацію у розмірі 415,20 грн, щорічну допомогу на оздоровлення – 90,0 грн, протягом останніх 3 років забезпечувалась санаторно-курортним лікуванням.

В опалювальний період 2018–2019 років отримувала житлову субсидію в розмірі 1 763,48 грн щомісяця (на повні опалювальні місяці). Із лютого по квітень 2019 року субсидія виплачувалась їй у готівковій формі разом із пенсією.

Із 01.05.2019 вона користується пільгою на оплату житлово-комунальних послуг в розмірі 50 % в межах середніх норм споживання, передбачених законодавством.

Відповідь

надано окремим листом.

З повагою

Міністр

А. Рева

